

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Transilvania din Brașov
1.2 Facultatea	Litere
1.3 Departamentul	Literatură și studii culturale
1.4 Domeniul de studii de masterat ¹⁾	Filologie
1.5 Ciclul de studii ²⁾	Masterat
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Inovare Culturală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Retorica imaginii							
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Rodica Ilie							
2.3 Titularul activităților de seminar/ laborator/ proiect	Prof. dr. Rodica Ilie							
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Conținut ³⁾	DAP
							Obligativitate ⁴⁾	DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/ laborator/ proiect	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/ laborator/ proiect	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					7
Examinări					10
Alte activități.....					
3.7 Total ore de activitate a studentului	97				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite ⁵⁾	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Elemente de literatură comparată – poetici ale sec XX
4.2 de competențe	Elemente de teoria literaturii

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	•
5.2 de desfășurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	•

6. Competențe specifice acumulate (conform grilei de competențe din planul de învățământ)

Competențe profesionale	<p>CP. 1 Proiectarea și managementul activităților de instruire și de cercetare specifice domeniului <i>Autori și afiliați</i></p> <p>RÎ.1.1 Absolventul consultă surse de informare. Consultă sursele de informare relevante pentru a găsi o sursă de inspirație, pentru a se educa cu privire la anumite subiecte și pentru a obține informații de context.</p> <p>RÎ.1.2 Absolventul selectează teme. Selectează teme în funcție de interesul personal sau public, ori conform indicațiilor unui editor sau agent.</p> <p>RÎ.1.3 Absolventul structurează informația. Structurează informația utilizând metode sistematice, cum ar fi modele mentale, în conformitate cu anumite standarde, pentru a facilita prelucrarea și înțelegerea acesteia în mediile de producție.</p> <p>RÎ.1.4 Absolventul utilizează tehnici de scriere specifice. Utilizează tehnici de scriere specifice, în funcție de tipul de suport, gen și poveste.</p> <p>RÎ.1.5 Aplică reguli de gramatică și ortografie. Aplică regulile de ortografie și gramatică, asigurând coerența în texte.</p> <p>RÎ.1.6 Absolventul publică lucrări de cercetare academice. Publică lucrări de cercetare academice, desfășurând activități de cercetare la universitate, colegiu sau pe cont propriu și publicând rezultatele în reviste academice sau cărți pentru a contribui la domeniul de specialitate și pentru acreditare academică.</p> <p>RÎ.1.7 Absolventul vorbește mai multe limbi străine Stăpânește limbi străine pentru a putea comunica într-una sau mai multe limbi străine.</p> <p>RÎ.1.8 Absolventul participă la târguri de carte. Participă la târguri și evenimente pentru a se familiariza cu noile tendințe ale cărților și pentru a se întâlni cu autori, editori și alte persoane din sectorul editorial.</p> <p>CP.2 Proiectarea și managementul activităților de instruire și de cercetare specifice domeniilor <i>poet și scriitor</i></p> <p>RÎ.2.1 Absolventul dezvoltă rețele profesionale Contactează și se întâlnește cu oamenii în context profesional. Găsește un subiect comun și își folosește persoanele de contact pentru obținerea de avantaje reciproce. Ține evidența oamenilor din rețeaua profesională proprie și rămâne informat/ă cu privire la activitățile lor.</p> <p>RÎ.2.2 Absolventul dezvoltă idei creative Dezvoltarea de noi concepte artistice și idei creative.</p> <p>RÎ.2.3 Absolventul examinează critic procesele de producție artistică. Examinează critic procesele și rezultatele procesului de producție artistică pentru a asigura calitatea experienței și/sau a produsului.</p> <p>RÎ.2.4 Absolventul face cercetare de fond referitor la tema creației scrise. Efectuează cercetări aprofundate referitor la tema creației scrise, incluzând muncă de cercetare de birou, deplasări și interviuri pe teren.</p>
Competențe transversale	<p>CT. 1 Comunicarea și cooperarea în contexte profesionale</p> <p>RÎ1.1 Absolventul gestionează evoluția personală. Își asumă și își promovează propriile aptitudini și competențe pentru a avansa în viața profesională și privată.</p> <p>RÎ1.2 Absolventul lucrează în echipe. Lucrează cu încredere în cadrul unui grup, fiecare făcându-și partea lui în serviciul întregului.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din competențele specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Cursul urmărește consolidarea conceptelor fundamentale din teoria imaginii, din antropologia culturală, familiarizarea cu anumite concepte și teorii privind tipologia gesturilor, operarea cu ele în aplicații, dezbateri și comentarii,
---------------------------------------	---

	precum și compararea și abordarea în conexiune a unor probleme teoretice, analiza diferitelor reprezentări culturale ale gestualității din perspective diferite (antropologică, estetică, semiotică, filosofică, hermeneutică).
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Operarea cu noțiunile și conceptele specifice teoriei tetelor , teoriei acțiunii • A. Cognitive: Studenții vor putea interpreta, relaționa și compara modele teoretice ale retoricii gestuale, își vor dezvolta capacitatea de înțelegere, exprimare și de articulare a unor idei și argumentatii complexe. • B. Profesionale: Studenții vor fi capabili să perceapă tipuri diferite de gestualitate, argumentând relevanța acestora în plan estetic, comportamental-antropologic, mentalitar-cultural. • C. Afective/valorice: Studenții își vor cultiva spiritul critic și își vor consolida încrederea în propria judecată și opinie.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr de ore	Observații
1. Perspective în definirea imaginii gestualității: antropologia culturala, etnologia. Între natural și cultural – gestul și cuvântul. C. Geertz, P. Bourdieu, J. Barnes, Marcel Mauss, Arnold van Gennep, Mircea Eliade.	Interactiv	2	
2. Imaginarul gestualității în modelul hermeneutic al semioticii. Gestul - semn cultural. Abordarea greimasiană a gesturilor. Convenționalizarea gesturilor în arta oratorică și în actorie	Interactiv	2	
3. Imaginarul gestualității în studiul istoriei culturale și de mentalități. Public-privat, sacru-profan, intimism și valente mentale. Norbert Elias, Ph Ariès., G.Duby., G. Vigarello	Interactiv	2	
4. Coduri gestuale complementare. Stoicii și epicureicii . Gestul și arta seducției (Lucian din Samosata– <i>Dialogurile curtezanelor</i> etc.)	Interactiv	2	
5. Gramatica imaginii gesturilor în Renaștere (<i>Curteanul</i> - Castiglione).	Interactiv	2	
6. 6. Portrete ale Renașterii : Soldați și nobili, canonizarea imaginii vizuale.	Interactiv	2	
7. 7. Boema – un nou ritual social. Estetizarea și spectacolul gestual: Dandy-ul și moda.	Interactiv	2	
Bibliografie Ariès Ph., Duby G. – <i>Istoria vieții private</i> , Editura Meridiane, București, 1995, vol. 3-10, 427-438 Baudelaire, Ch. – <i>Pictorul vieții moderne</i> , Editura Meridiane, București, 1999 Bourdieu, P. – <i>Regulile artei</i> , Editura Univers, București, 1998, p. 77-82			

Bremmer J., Roodenburg H. – *O istorie culturală a gesturilor*, Editura Polimark, 2000

Călinescu. M. – *Cinci fețe ale modernității*, Editura Minerva, București, 1995, Cap. "Decadență", "kitsch-ul", "Despre Postmodernism"

Carlyle, Th. – *Filosofia vestimentației*, Institutul European, 1999

Deleuze, G. – *Diferență și repetiție*, Editura Babel, 1995

Foucault, M. – *Cuvintele și lucrurile*, Editura Univers, 1998

Francastel, P. – *Figura și locul, Ordinea vizuală în Quattrocento*, Editura Univers, 1971

Gautier, Th. – *Istoria romantismului*, Editura Alfa, 1998

Gadamer, H.G. – *Elogiul teoriei. Moștenirea Europei*, Editura Polirom, Iași, p. 97-102

Giblin, L. – *Arta dezvoltării relațiilor interumane*, Editura Curtea Veche, 2000

Greimas, A. J. – *Semiotica pasiunilor*, Editura Scripta, 1997

Jankélévitch, V. – *Iertarea*, Editura Polirom, Iași, 1998

Jendy, H.P. – *Corpul ca obiect de curvă*, Editura EuroSong & Books, 1998

Le Goff, J. – *Omul medieval*, Editura Polirom, 1998

Lévy Strauss, C. – *Antropologia structurală*, Editura Politică, 1978

Lotman, I. – *Studii de tipologie a culturii*, Editura Univers, 1978

Mauss, M. – *Eseu despre dar*, Editura Polirom, 1998

Mănuțiu, M. – *Redescoperirea actorului*, Editura Meridiane, 1985

Merleau Ponty, M. – „Experiența corpului și psihologia clasică”, revista Interval, 4-5, 1990

Morris, D. – *Maiumuța goală*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1991

Parret, H. – *Sublimul cotidianului*, Editura Meridian, 1996

Pastoureau, M. – *Stofa diavolului*, Institutul European, 1998

Rieff, D. – *Triumful culturii de masă*, în Lettre Internationales, 1995

Schmitt, J.C. – *Rățiunea gesturilor*, Editura Meridiane, 1998, cap. 2, 3, 6, 7

Todorov, Tzvetan – *Face a l'extrême*, Ed. du Seuil, 1991, p. 53-71, 172-211

Studii complementare:

*** – *Semnificație și comunicare în lumea contemporană*, prezentare, antologie și îngrijire Solomon Marcus, Politică, București, 1985

Antohi, Sorin, *Utopica. Studii asupra imaginarului social*, Editura științifică, București, 1991.

Bachelard, G. – *Aerul și visele. Eseu despre imaginația mișcării*, Univers, București, 1997

Bachelard, G. – *Apa și visele. Eseu despre imaginația materiei*, Univers, București, 1995

Barthes, Roland – *L'obvie et l'obtus, Essais critiques III*, Seuil, 1982

Barthes, Roland – *L'empire du signe*, Skira, 1970

Barthes, Roland – *Mitologii*, Institutul European, Iași, 1997

Bataille, G. – *Erotismul*, Nemira, București, 1998, „Creștinismul”

Baudelaire, C. – *Pictorul vieții moderne*, Meridiane, București, 1991

Baudrillard, J. – „Le trompe l'oeil” în - *Semnificație și comunicare în lumea contemporană*, prezentare, antologie și îngrijire Solomon Marcus, Politică, București, 1985, p.316-323

Benjamin, Walter – „Opera de artă în epoca reproducerii mecanice” în *Iluminări* Univers, București, 2000

Besançon, Alain, *Imaginea interzisă*, Humanitas, București, 1996, capitolul VI, „Noua teologia a imaginii”.

Bogulawski, Andrzej – „O definiție a semnului și problema transparenței semnului”, în - *Semnificație și comunicare în lumea contemporană*, prezentare, antologie și îngrijire Solomon Marcus, Politică, București, 1985

Braudel, Fr. – *Structurile cotidianului*, Meridiane, București, 1984

Brown, P. – *Întemeierea creștinismului occidental. Triumf și diversitate, 200-1000 d.Ch.*, Polirom, Iași, 2002, p. 221-238

Brown, P. – *Trupul și societatea*, Rao, București, 2000

Burgos, J.- *Imaginar și creație*, Univers, București, 2003, cap 3, „Imaginar în acțiune sau condamnarea la moarte a imaginii”, p. 45-62

Călinescu, Matei – *Cinci fețe ale modernității*, Univers, București, 1995

Deledalle, Girard – „Teoria și practica semnului”, în - *Semnificație și comunicare în lumea contemporană*, prezentare, antologie și îngrijire Solomon Marcus, Politică, București, 1985

Durand, G. – *Aventurile imaginii. Imaginația simbolică. Imaginarul*, Nemira, București, 1999

Durand, G. – *Structurile antropologice ale imaginarului*, Univers Enciclopedic, București, 1998

Dâncu, Vasile – *Comunicarea simbolică. Arhitectura discursului publicitar*, Dacia, Cluj-Napoca, 2001

Eco, U. – *Tratat de semiotică generală*, Enciclopedică, 1981 sau ediția din 2003, Meridiane, *O teorie a semioticii*, trad. Cezar Radu și Cristian Popescu

Eliade, M. – *Aspecte ale mitului*, Univers, București, 1978

Eliade, M. – *Tratat de istorie a religiilor*, Humanitas, București, 1992

Evseev, Ivan – *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Amarcord, Timișoara, 1994

Foucault, M. – *Cuvintele și lucrurile*, Univers, București, 1996

Fouilloux, D., Langlois, A., Le Moigné, A., Spiess, F., Thibault, M., Trébouchon, R. – *Dicționarul cultural al Bibliei*, Nemira, București, 1998

Genette, G. – *Palimpsestes*, Éditions du Seuil, Paris, 1982

Girard, R. – *Despre cele ascunse de la întemeierea lumii*, Nemira, București, 1999

Girard, R. – *Țapul ispășitor*, Nemira, București, 2000

Girard, R. – *Violența și sacrul*, Nemira, București, 1995

Girardet, Raoul – *Mituri și mitologii politice*, Institutul European, Iași, 1997

Goddard, Angela – *Limbajul publicității*, Polirom, 2002

Joly, Martine – *Introducere în analiza imaginii*, All Educational, București, 1998

Johnston, W. M. – *Spiritul Vienei, o istorie intelectuală și socială 1848 – 1938*, Polirom, Iași, 2000, „*Estetismul vienez, împătimitii artelor vizuale*” p. 152-168; „*Profeții modernității*” p. 409-421

Jung, Carl, Kereny K. – *Copilul divin, fecioara divină*, Editura Amarcord, Timișoara, 1994

8.2 Seminar/ laborator/ proiect	Metode de predare- învățare	Număr de ore	Observații
Retorica gesturilor în Egiptul antic (<i>Învățăturile lui Ptah Hotep</i>).	Interactiv	2	Studiul pe baza materialelor bibliografice din cursul format ID sau din antologia ed R.Ilie
Retorica gesturilor și estetica morții.	Interactiv	2	
Dezordinea romantică și liberalizarea gesturilor (Theophile Gautier, J.J. Rousseau, V.Hugo., etc)	Interactiv	2	
Gestul în pictură - de la formula impresionismului la cubism și suprealism.	Interactiv	2	
Corpul reificat și alte corpuri, retorica simulacrelor. Dali, Magritte și Max Ernst.	Interactiv	2	
Corpul fragmentat și clișeizarea imaginii în manifestul - afiș al ideologiilor secolului XX.	Interactiv	2	
Estetica agresivității și ororii. Corpul concret și arta descentrării (corpul exhibitoriu în autoportretele lui Egon Schiele)	Interactiv	2	

Bibliografie

Cartea morților și Învățăturile lui Ptah-Hotep, în *Gândirea egipteană antică de texte*, București, Editura Științifică, 1974, 13-17, 41-61

Platon, *Phaidon* (orice ediție)
Biblia, Exod, 20 (1-26), *Matei*, 5, 6, 7
 Baudrillard, J. – *Celălalt prin sine însuși*, Casa Cărții de Știință, Cluj, 1997
 Barnes, J.A. – *Sociologia minciunii*, Institutul European, Iași, 1998, cap. 5 “Diversitatea culturală”, cap. 6. “Relațiile”, p.199-230
 Besançon, A. – *Imaginea interzisă*, Editura Humanitas, 1996
 Epictet, *Manualul*, Marcus Aurelius, *Către sine*, București, Editura Minerva, B.P.T., 1977, 5-87
 Fr. Bacon, *Despre conversație și Despre politețe și purtări alese*, în *Eseuri*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1969, 110-112, 163-165
 N. Machiavelli, *Principele*, București, Editura Științifică, 1960, cap. 15-23
 B. Castiglione, *Curteanul*, București, EPLU, 1967, 115-135, 204-217
 B. Gracian, *Oracolul manual. Criticonul*, vol. I, București, Editura Minerva, B.T.P., 1975, 7-121
 George Washington, *110 Rules of Courtesy*, în L. Miller, *The Encyclopedie of Etiquette*, New York, 1967, 89-94
 Herbert Newton Casson, *Succes și fericire*, București, f.a.
 S. Linder, *Pentru a reuși în viață*, București, f.a.
 Dale Carnegie, *Arta de a reuși în viață*, București, 1993. Vezi și Scarlat Niculescu, *Arta de a reuși în viață*, București, Editura Omnia, 1991
Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, al eticii și echității socialiste, București, 1974
 Alexandru Zinoviev, *Homo Sovieticus*, Editura Dacia, Cluj, 1991, 7-35, 219-230
Repertor de termeni postmoderni, coord. Caius Dobrescu și Andrei Bodiu, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2009

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, ale asociațiilor profesionale și ale angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Stimularea gândirii divergente, dezvoltarea simțului critic și a capacității de a formula judecăți și observații într-o formă complexă și articulată.

10. Evaluare

Tip de activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea teoriilor expuse în curs	Evaluare scrisă	50%
10.5 Seminar/ laborator/ proiect	Elaborarea unui proiect pe o temă la alegere din problematica specifică a cursului	Proiect de seminar	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unui discurs oral/scriș complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic pe o temă de teoria gestualității (valențe comportamentale în gestualitatea sacră / profană: salutul, reprezentări ale corpului, istoria modei și a dandy-ului, reprezentările ororii, ale seducției, etc.) 			

Prezenta Fișă de disciplină a fost avizată în ședința de Consiliu de departament din data de 23.09.2024 și aprobată în ședința de Consiliu al facultății din data de 23.09.2024.

Conf. dr. Adrian LĂCĂTUȘ, Decan	Prof. dr. Rodica ILIE, Director de departament
Prof. dr. Rodica ILIE, Titular de curs 	Prof. dr. Rodica ILIE, Titular de seminar

Notă:

- ¹⁾ Domeniul de studii - se alege una din variantele: Licență/ Masterat/ Doctorat (se completează conform cu Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare în vigoare);
- ²⁾ Ciclul de studii - se alege una din variantele: Licență/ Masterat/ Doctorat;
- ³⁾ Regimul disciplinei (conținut) - se alege una din variantele: DF (disciplină fundamentală)/ DD (disciplină din domeniu)/ DS (disciplină de specialitate)/ DC (disciplină complementară) - pentru nivelul de licență; DAP (disciplină de aprofundare)/ DSI (disciplină de sinteză)/ DCA (disciplină de cunoaștere avansată) - pentru nivelul de masterat;
- ⁴⁾ Regimul disciplinei (obligativitate) - se alege una din variantele: DI (disciplină obligatorie)/ DO (disciplină opțională)/ DFac (disciplină facultativă);
- ⁵⁾ Un credit este echivalent cu 25 de ore de studiu (activități didactice și studiu individual).